

3η Ανακεφαλαιοποίηση, ο Λαός πληρώνει για "ένα βαρέλι δίχως πάτο"

Του Παύλου Δερμενάκη

Τις μέρες αυτές ένα από τα κομβικά θέματα της Ελληνικής οικονομίας είναι το εκείνο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών. Το θέμα αυτό αντιμετώπιστηκε από πλευράς "κυβέρνησης" με το νέο νόμο που αφορά το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και τη συμμετοχή του στις αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών, και την απόφαση του "υπουργικού συμβουλίου" για τον τρόπο συμμετοχής του ΤΧΣ σε αυτές. Παράλληλα ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα των τεστ αντοχής των τραπεζών (stress tests) από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι νέες κεφαλαιακές ανάγκες των 4 συστημικών τραπεζών που πρέπει να καλυφθούν.

Ορισμένα βασικά θέματα που προκύπτουν από τα παραπάνω, σε συνδυασμό τις συνέπειες τους για το Λαό, θα προσπαθήσουμε να σχολιάσουμε στο παρόν.

- 1. Τέταρτος εφαρμοστικός νόμος (για ΤΧΣ και ανακεφαλαιοποίηση) από την "κυβέρνηση" Τσίπρα πέρασε "νύχτα" με διαδικασία κατεπείγοντος.** Για μία ακόμα φορά η "κυβέρνηση" Τσίπρα, που θα καταργούσε τα μνημόνια και τις εξευτελιστικές διαδικασίες που επέβαλαν στη Χώρα συνεχίζει στην ίδια πεπατημένη με τις προηγούμενες "κυβερνήσεις", ψηφίζοντας μνημόνια και εφαρμοστικούς νόμους με μορφή κατεπείγοντος. Έτσι για ένα τόσο σημαντικό θέμα που αφορά τη διαχείριση των χρημάτων του Ελληνικού Λαού (το ΤΧΣ διαχειρίζεται κεφάλαια περίπου 65 δις) το νομοσχέδιο "συζητήθηκε" με τη μορφή του κατεπείγοντος άρα ούτε διάλογος έγινε ούτε φυσικά αλλαγές. "Ψηφίστηκε" όπως προτάθηκε δηλαδή όπως το είχαν εγκρίνει προκαταβολικά οι δανειστές.
- 2. Παραδόθηκε το τραπεζικό σύστημα στους δανειστές.** Το τραπεζικό σύστημα στην Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο βαθμό συγκέντρωσης μεταξύ όλων των χωρών της ευρωζώνης, σύμφωνα με έκθεση της ΕΚΤ. Το ενεργητικό των 4 συστημικών τραπεζών αντιστοιχούσε στο τέλος 2014 στο 94% του συνολικού ενεργητικού των τραπεζών στη Χώρα. Αυτές λοιπόν τις 4 τράπεζες, που λόγω θέσης έχουν τεράστια σημασία για την οικονομία της Χώρας, η "κυβέρνηση" τις παρέδωσε με συνοπτικές διαδικασίες στους δανειστές.

Το καθοριστικό όργανο για τη λειτουργία του ΤΧΣ είναι η "Επιτροπή Επιλογής" που επιλέγει το Γενικό Συμβούλιο του ΤΧΣ και την Εκτελεστική του Επιτροπή. Η Επιτροπή Επιλογής αποτελείται από 6 μέλη με 3 εκπροσώπους των "Θεσμών" εκ των οποίων ο ένας θα είναι ο Πρόεδρος, 2 του Υπουργείου Οικονομικών και 1 της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ). Σε περίπτωση ισοψηφίας (ας κάνουμε ότι δεν καταλαβαίνουμε ότι και η ΤτΕ είναι συνέχεια της ΕΚΤ) υπερισχύει η άποψη του Προέδρου... Παράλληλα η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να παύει και να διορίζει τα μέλη του ΤΧΣ ανάλογα με την απόδοσή τους σύμφωνα φυσικά με τα δικά της κριτήρια.

Στη συνέχεια η διορισμένη και πλήρως ελεγχόμενη, από τους δανειστές, διοίκηση του ΤΧΣ θα αξιολογεί, με τη βοήθεια εξωτερικού συμβούλου, τα ΔΣ των τραπεζών και θα κάνει αλλαγές. Στο νόμο περιλαμβάνονται όροι για την επιλογή των διοικήσεων που βάζουν σημαντικούς περιορισμούς και "φωτογραφίζουν" την έλευση ξένων τραπεζικών στελεχών (πχ ζητείται δεκαετής διεθνής εμπειρία).

Ο έλεγχος από τους δανειστές του τραπεζικού συστήματος έχει τεράστια σημασία όχι μόνο από την πλευρά της χρηματοδότησης και ανάπτυξης της οικονομίας αλλά και στατικά λόγω της σημερινής κατάστασης υπερχρέωσης των πάντων. Ουσιαστικά περνούν στον έμμεσο έλεγχο των δανειστών, τα υποθηκευμένα περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων, τα υποθηκευμένα ακίνητα επιχειρήσεων και νοικοκυριών και φυσικά η υποθηκευμένη αγροτική γη.

Συνεπώς οι αλλαγές που γίνονται στον τρόπο λειτουργίας του ΤΧΣ και τον τρόπο συμμετοχής του στις διοικήσεις των τραπεζών δεν διασφαλίζουν ότι θα λυθεί κανένα πρόβλημα σύμφωνα με τις ανάγκες του Λαού. Θα συνεχίζουν να λειτουργούν με τη γνωστή "καραμέλα" των κανόνων της αγοράς για να δικαιολογούν την εφαρμογή των ίδιων κριτηρίων όσον αφορά τη διαχείριση των κόκκινων δανείων και τη χορήγηση νέων δανείων. Όλα αυτά φυσικά σε τελείως αντίθετη κατεύθυνση με τις ανάγκες της χρηματοδότησης της παραγωγικής ανασυγκρότησης που έχει ανάγκη η Χώρα για να ανακάμψει, και της σεισάχθειας με κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια για να ανασάνει ο Λαός.

3. **Κάποιες "βελτιώσεις", συγκριτικά με το παρελθόν, που αφορούν θέματα εταιρικής διακυβέρνησης δεν αναιρούν το συμπέρασμα της παράδοσης των τραπεζών στους δανειστές.** Έτσι, αυτό το ΤΧΣ, που ελέγχεται από τους δανειστές, θα εκπροσωπείται με ένα μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο κάθε τράπεζας που συμμετέχει. Το μέλος αυτό θα έχει δικαίωμα να ζητά σύγκλιση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, να βάζει veto σε σημαντικά θέματα που μπορούν "να θέσουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα των καταθετών ή να επηρεάσουν σοβαρά τη ρευστότητα ή τη φερεγγυότητα ή την εν γένει συνετή και εύρυθμη λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος" καθώς και σε θέματα παροχών προς τα μέλη του ΔΣ.
4. **Είναι αξιόπιστα τα αποτελέσματα των Stress Test;** Από την ΕΚΤ ανακοινώθηκαν μετά τα stress test ότι οι κεφαλαιακές ανάγκες τραπεζών ανέρχονται σε 4,4 δις € το βασικό σενάριο και 14,4 δις € τα δυσμενές σενάριο. Το αποτέλεσμα αυτό κρίθηκε θετικό αφού τα απαιτούμενα κεφάλαια φαίνεται ότι είναι λιγότερα από τα 25 δις € που έχουν συμπεριληφθεί στο 3ο μνημόνιο ή τα 18 δις € που ανέφεραν μέχρι πρόσφατα διάφορα δημοσιεύματα και εκτιμήσεις.

Το κατά πόσον είναι αξιόπιστα τα αποτελέσματα αυτά αμφισβητείται από τρία στοιχεία. **Πρώτο οι υποθέσεις** πάνω στις οποίες βασίστηκαν τα σενάρια που έτρεξαν. Τα σενάρια έτρεξαν με βάση τα στοιχεία Ιουνίου 2015. Η κατάσταση όμως της οικονομίας έχει επιδεινωθεί σημαντικά από τότε και αναμένεται περαιτέρω επιδείνωση λόγω των ολοένα και πιο σκληρών μέτρων του 3ου μνημονίου, που ακόμα δεν έχουν δείξει "αποτελέσματα" στην οικονομία. Έτσι η Επιτροπή της ΕΕ στην ανακοίνωσή της 4/11/2015 προβλέπει για το 2015 ύφεση -1,5% και για το 2016 -1,3% και αντίστοιχα αύξηση της ανεργίας από 25,7% το 2015 στο 25,8% το 2016. Συγκριτικά δε αυτά με τις προηγούμενες εκτιμήσεις της Επιτροπής (Μάιος 2015) για αύξηση 0,5% το 2015 και 2,9% το 2016. **Δεύτερο, οι αναβαλλόμενοι φόροι** [1] που δεν έχουν ληφθεί όπως θα έπρεπε υπόψη και αποτελούν ένα τεράστιο ποσό στο σύνολο των κεφαλαίων της τράπεζας. Να σημειώσουμε ότι από σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των 4 τραπεζών που είναι περίπου 25 δις € τα 15,5% δις €, δηλαδή το 62% των κεφαλαίων τους, είναι από αναβαλλόμενους φόρους. Φυσικά για να έχουν "αξία" αυτές οι λογιστικές εγγραφές των αναβαλλόμενων φόρων πρέπει οι τράπεζες να έχουν κέρδη κάτι που δεν μπορεί να φανεί επί του παρόντως στον

ορίζοντα λαμβάνοντας υπόψη τη γενικότερη κατάσταση της οικονομίας. Παράλληλα βέβαια έχει ξεκινήσει και μια διαδικασία γενικότερης αμφισβήτησης του θέματος με τον αναβαλλόμενο φόρο σε επίπεδο ευρωζώνης καθώς η μέθοδος αυτή έχει αξιοποιηθεί κυρίως από τις τράπεζες των χωρών του "Νότου" (βασικά Ελλάδα, Πορτογαλία). **Τρίτο, η προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες.** Το 2011-2012 έτρεξαν τα σενάρια της BlackRock για την Τράπεζα της Ελλάδος και έγινε η 1η ανακεφαλαιοποίηση (άνοιξη 2013) που κόστισε για τον Ελληνικό Λαό 40,5 δις €. Τότε είχαν πει όλοι οι αρμόδιοι ότι με αυτό το ποσό και τα λίγα που έβαλαν οι ιδιώτες περίπου 2,5 δις € (για τις 4 συστημικές) οι τράπεζες εξυγιάνθηκαν. Διαψεύστηκαν ένα χρόνο μετά όταν χρειάστηκε και έγινε 2η ανακεφαλαιοποίηση με τη συμμετοχή των ιδιωτών της τάξης των 8 δις για να περάσουν οι τράπεζες άμεσα στα χέρια τους. Επίσης την ίδια περίοδο (άνοιξη 2014) έγιναν τα πρώτα θεσμοθετημένα πανευρωπαϊκά stress tests από την ΕΚΤ. Οι Ελληνικές τράπεζες αν και στην πράξη δεν τα είχαν περάσει με διάφορες "αλχημείες" έλαβαν το σχετικό "πιστοποιητικό" επάρκειας...

Συνεπώς κάθε άλλο παρά μπορούμε να είμαστε "ήσυχoi" ότι με αυτή τη νέα ανακεφαλαιοποίηση το πρόβλημα των τραπεζών θα λυθεί, πολύ δε περισσότερο όταν ανακοινώνεται επίσημα η επιδείνωση της κατάστασης της οικονομίας.

- 5. Από αυτά τα 14,4 δις € τις θα πληρώσει ο Λαός;** Φυσικά όπως πάντοτε τη "μερίδα του λέοντος" δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος. Ειδικότερα προβλέπεται ότι αν οι ιδιώτες καλύψουν το βασικό σενάριο (4,4 δις €) τότε το ΤΧΣ δεν αναλαμβάνει άμεσα τη διοίκηση των τραπεζών αλλά θα συμμετέχει με ένα μόνο εκπρόσωπο (όπως προαναφέραμε). Συνεπώς οι σημερινές διοικήσεις των τραπεζών, που είναι οι παλαιοί κύριοι μέτοχοι που τις χρεοκόπησαν, έχουν κάθε συμφέρον να βρουν ιδιώτες επενδυτές και να τα "βρουν" μαζί τους. Αν καλυφθεί το βασικό σενάριο από ιδιώτες το ΤΧΣ εγγυάται ότι θα καλύψει το υπόλοιπο δηλαδή τα 10 δις €. Πως θα γίνει αυτό με 25% με κοινές μετοχές με ψήφο και 75% με ομολογίες (CoCos)^[ii] που θα έχουν ετήσιο επιτόκιο 8%. Με αυτά τα δεδομένα τα σενάρια που δημοσιοποιούνται στην αγορά λένε ότι το ποσοστό του δημοσίου θα μειωθεί γύρω στο 10% στην Eurobank (έχει και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο) από 40% περίπου που είναι σήμερα, και στις άλλες τρεις θα κυμανθεί μεταξύ 30-35% από 60% περίπου που

είναι σήμερα. Συνεπώς, παρά το ότι ο Λαός, για μια ακόμα φορά, θα καταβάλλει πολλαπλάσια συγκριτικά με τους ιδιώτες οι τράπεζες θα περάσουν και με τη "βούλα" στους ιδιώτες και στον έλεγχο - εποπτεία των δανειστών.

6. Ο Ελληνικός Λαός χρηματοδοτεί ένα "βαρέλι δίχως πάτο". Την περίοδο 2008-2014 οι τράπεζες έχουν λάβει από το υστέρημα του Ελληνικού Λαού 146,35 δις € είτε άμεσα μετρητά είτε ως εγγυήσεις για να δανείζεται από την ΕΚΤ και τον ΕΛΑ [iii]. Στο ποσό αυτό θα πρέπει να προστεθούν και τα 10 περίπου δις € που δοθούν με την 3η ανακεφαλαιοποίηση. Την ίδια στιγμή οι τράπεζες ετοιμάζονται για κατασχέσεις και πλειστηριασμούς της περιουσίας του Λαού για να "επιβιώσουν"....

7. Τι αξία έχουν τα χρήματα αυτά που πληρώνει ο Λαός; Στην 1η ανακεφαλαιοποίηση του 2013 το ΤΧΣ άμεσα ή έμμεσα συνεισέφερε 40,2 δις €. Η σημερινή αξία των χρημάτων αυτών, σύμφωνα με τις τρέχουσες χρηματιστηριακές τιμές, είναι γύρω στα 2 δις €. Δηλαδή ζημιά για τον Έλληνα φορολογούμενο ανέρχεται 95%!!! Την ίδια περίοδο οι διοικήσεις που παρέμειναν στις θέσεις τους και ο τρόπος που λειτουργούσε το ΤΧΣ επέτρεπαν να συνεχίζεται το "πάρτι" σε βάρος του Λαού, με δανειοδοτήσεις και ρυθμίσεις ημετέρων, για να οδηγηθούν ξανά οι τράπεζες στην ανάγκη της ανακεφαλαιοποίησης με τη συνεισφορά και πάλι του Λαού.

8. Και με την ανάπτυξη τι θα γίνει; Σε όλες τις ανακεφαλαιοποιήσεις ή τις παροχές βοήθειας εκ μέρους του δημοσίου η μόνιμη επωδός των κυβερνώντων είναι "θα αποκτήσουν ρευστότητα οι τράπεζες και θα ξεκινήσουν τις χρηματοδοτήσεις για να αρχίσει η ανάπτυξη". Σε αυτή την "καραμέλα" δεν μπόρεσε να αντισταθεί και η "κυβέρνηση" ΣΥΡΙΖ"Α"-ΑΝΕΛ. Έτσι, διαβάζουμε στο δελτίο τύπου του τμήματος οικονομικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖ"Α" της 2.11.2015 για την ανακεφαλαιοποίηση ότι "Το στοίχημα είναι η επανεκκίνηση της οικονομίας με παροχή ρευστότητας". Τι έγινε όλα τα χρόνια από το 2008 που ξεκίνησε η κρίση και άρχισαν οι κρατικές ενισχύσεις προς τις τράπεζες. Μια ματιά στα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος αποδεικνύουν ότι υπάρχει συνεχής μείωση της χρηματοδότησης. Δηλαδή οι τράπεζες παρά τα 150 δις που πήραν αντί να δίνουν δάνεια εισπράττουν από τα ήδη χορηγηθέντα και συνεχώς μειώνουν το υπόλοιπο δανείων... Αυτά λένε η πραγματικότητα και οι αριθμοί. Και αυτά στηλίτευε ο ΣΥΡΙΖΑ πριν τη μνημονιακή του μετάλλαξη.

Αντί για χρηματοδότηση, μετά την ολοκλήρωση της αναλεφαλοποίησης, και με αναβαπτισμένη εντολή οι ιδιώτες ιδιοκτήτες θα ξεκινήσουν το "κυνήγι του κρυμμένου θησαυρού". Δηλαδή την επιδρομή στις υπερχρεωμένες επιχειρήσεις. Μεθοδολογία; Κεφαλαιοποίηση χρεών, έλεγχος διοίκησης (management), συγχωνεύσεις, πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων, πωλήσεις δανειακών χαρτοφυλακίων σε ξένα funds (τα γνωστά "κοράκια"). Αυτοί που παρακολουθούν από κοντά την αγορά κάνουν λόγο για σημαντικές αλλαγές (συνηθίζουν να τα λένε "deals") και αφορούν επιχειρήσεις λιανεμπορίου, αλλαντικών, ασφαλιστικές, υγείας, φαρμακευτικές κλπ. Η τάση συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης με τη δημιουργία όλο και μεγαλύτερων μονοπωλίων θα ενταθεί, χιλιάδες θέσεις εργασίας θα χαθούν και θα αναμένουμε... την ανάπτυξη.

9. Τέλος, η 3η ανακεφαλαιοποίηση συνοδεύεται και από την υποστολή της "σημείας" της "ελληνικής" τραπεζικής εξάπλωσης στη Βαλκανική. Το πωλητήριο που έβγαλε η Εθνική Τράπεζα στο σημαντικότερο περιουσιακό στοιχείο που έχει, την Finansbank αποτελεί τους τίτλους τέλους της ιδέας του "πολιτικού εκσυγχρονισμού" για τραπεζική επέκταση στη Βαλκανική συνδεδεμένη με επιχειρηματική επέκταση. Οι τράπεζες πουλάνε σταδιακά τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν στο εξωτερικό και αποχωρούν....

Συμπερασματικά, για μία ακόμα φορά ο Ελληνικός Λαός θα βάλλει χρήματα για να επιβιώσουν οι τράπεζες αλλά οι τράπεζες δεν θα περάσουν στον έλεγχο ούτε της "κυβέρνησης" ούτε φυσικά του Λαού. Θα συνεχίσουν να λειτουργούν όπως μέχρι σήμερα, στα χέρια των ιδιωτών ως εργαλεία κερδοσκοπίας, μακριά από τις ανάγκες του Λαού και υπό τον στενό πλέον έλεγχο των δανειστών.

Η απάντηση σε αυτή την κατάσταση; Μονολεκτική, **Ανατροπή** αυτής της πολιτικής και φυσικά αυτών που την εφαρμόζουν σε όλα τα επίπεδα.

[¹] **Αναβαλλόμενος φόρος** είναι μελλοντικές φορολογικές ελαφρύνσεις των τραπεζών (έναντι των φόρων που θα καταβάλλουν όταν θα έχουν κέρδη) και προέρχονται από το "κούρεμα" των ομολόγων του Δημοσίου του 2012 (PSI), τις ζημιές από τα δάνεια που διαγράφουν από το χαρτοφυλάκιό τους και γενικότερα τις ζημιές που εμφανίζουν στον ισολογισμό τους. Το Σεπτέμβριο 2014 με νόμο επί υπουργείας Γκ. Χαρδούβελη δόθηκε στις τράπεζες οι δυνατότητα να λογιστικοποιούν ως κεφάλαιο μέρος του αναβαλλόμενου

φόρου. Στην ουσία πρόκειται για τη "δωρεά" (απαλλαγή) εκ μέρους του κράτους προς τις τράπεζες των μελλοντικών τους φόρων.

[ii] Μετατρέψιμες ομολογίες υπό αίρεση (Contingent Convertible Bonds - CoCos), ομολογίες που εκδίδονται από τις τράπεζες, θεωρούνται ίδιο κεφάλαιο και μπορούν υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται κατά την έκδοσή τους (τα βασικά σημεία ήδη έχουν θεσμοθετηθεί από την "Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου" της 4.11.2015) να μετατραπούν σε κοινές μετοχές με ψήφο.

[iii] ELA, (Emergency Liquidity Assistance) Έκτακτος δανεισμός, παροχή ρευστότητας, σε μία τράπεζα που αντιμετωπίζει μεγάλες εκροές καταθέσεων, από την Κεντρική Τράπεζα της Χώρας με ενημέρωση της ΕΚΤ. Το επιτόκιο είναι σημαντικά υψηλότερο από το επιτόκιο δανεισμού από την ΕΚΤ. Η ρευστότητα παρέχεται έναντι κατάθεσης στην Κεντρική Τράπεζα επαρκών εγγυήσεων. Οι συναλλαγές αυτές δεν καταγράφονται στον ισολογισμό της ΕΚΤ αλλά της εθνικής κεντρικής τράπεζας.